

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ**

Кафедра політології та публічного управління

На правах рукопису

ВЛАСЮК АНГЕЛІНА СЕРГІЇВНА

**РОЗВИТОК ВОЛОНТЕРСЬКОГО РУХУ В УКРАЇНІ
В УМОВАХ РОСІЙСЬКОЇ ЗБРОЙНОЇ АГРЕСІЇ**

Спеціальність: 052 «Політологія»

Освітньо-професійна програма: «Політологія та державне управління»

Робота на здобуття освітнього ступеня «Бакалавр»

Науковий керівник:
**БОРТНІКОВ ВАЛЕРІЙ
ІВАНОВИЧ,**
доктор політичних наук,
доцент

РЕКОМЕНДОВАНО ДО ЗАХИСТУ

Протокол №

засідання кафедри політології та

публічного управління

від

2024 р.

Завідувач кафедри

проф. Бусленко В. В.

ЛУЦЬК - 2024

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ВОЛОНТЕРСЬКИЙ РУХ ЯК СКЛАДОВА ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА	
1.1. Основні етапи розвитку волонтерської діяльності.....	5
1.2. Головні волонтерські організації та їх функції.....	8
РОЗДІЛ 2. РОСІЙСЬКА ЗБРОЙНА АГРЕСІЯ: ВПЛИВ НА УКРАЇНСЬКЕ СУСПІЛЬСТВО ТА ВОЛОНТЕРСЬКИЙ РУХ	
2.1. Зростання масштабів та мобілізації волонтерського руху.....	15
2.2. Підтримка військових, біженців та постраждалих.....	16
РОЗДІЛ 3. ОРГАНІЗАЦІЙНА СТРУКТУРА ВОЛОНТЕРСЬКОГО РУХУ	
3.1. Форми та напрями волонтерського руху.....	20
3.2. Взаємодія та співпраця з міжнародними організаціями.....	35
ВИСНОВКИ	43
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	45

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. 24 лютого 2022 року життя українців розділилося на «до» і «після». Звичне життя людей зруйнувала російська агресія. Випробування та страждання, великі втрати цивільних людей та військових. Велика кількість людей яка лишилась інвалідами, руйнування інфраструктури, знищення майна, переселення, забруднення, знищення природних ресурсів, зміна політичної структури.

Розвиток волонтерського руху як складова демократичного громадянського суспільства не виник раптово, але в 2022 році набув особливого значення. Громадяни активно об'єднуються, для забезпечення необхідної допомоги. Небайдужість українців це рух, який відіграв важливу роль у майбутньому. З будь-якого куточка світу люди долучаються до допомоги Україні.

За даними експертів, близько 10 млн українців задіяні у допомозі. Крім того мільйони людей по світі допомагають.

Не тільки надаючи гуманітарну допомогу, вони привертають увагу влади та суспільства, виходячи на мітинги, які відіграють важливу у демократичному суспільстві.

Об'єкт дослідження - розвиток волонтерського руху в Україні.

Предмет дослідження - напрями та форми волонтерської діяльності.

Мета і завдання дослідження. Метою бакалаврської роботи є розкриття особливостей та підтримки волонтерської діяльності.

Реалізація мети передбачає виконання таких *завдань*:

- етапи розвитку волонтерів;
- вплив на українське суспільство;
- підтримку військовим та цивільним;
- здійснити загальну характеристику волонтерського руху в Україні.

Методологія дослідження. Реалізація мети і завдань дослідження зумовили використання низки принципів, підходів, загальнонаукових та інших методів пізнання та організації наукового дослідження, які загалом складають методологічну основу бакалаврської роботи.

Всі факти були представлені неупереджено та достовірно. Трактування процесів та явищ ґрунтувалося на наукових даних. Будь-які суб'єктивні судження чи висновки були чітко обґрунтовані. Застосування принципу історизму дозволило дослідити генезис волонтерського руху: від його зародження до сучасного стану, як на території України, так і за її межами.

В ході дослідження автор використовував низку загальнонаукових та спеціальних методів: Аналіз та синтез дозволили узагальнити та систематизувати отримані дані. Інституційний метод допоміг дослідити роль державних та громадських інституцій у розвитку волонтерського руху. Системний метод дав можливість розглянути волонтерський рух як цілісну систему з усіма її складовими. Порівняльний метод дозволив порівняти волонтерські рухи в різних країнах та регіонах. Проблемно-хронологічний метод допоміг дослідити розвиток волонтерського руху в динаміці, з урахуванням історичного контексту.

Структура дослідження. Бакалаврська робота складається зі вступу, трьох розділів (шість підрозділів), висновків, списку використаних джерел. Загальний обсяг дослідження становить 47 сторінки.

РОЗДІЛ 1

ВОЛОНТЕРСЬКИЙ РУХ ЯК СКЛАДОВА ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

1.1. Основні етапи розвитку волонтерського руху

Волонтерство – це безкорислива ініціатива, де люди добровільно жертвують своїм часом, зусиллями та навичками, щоб допомогти тим, хто цього потребує. Така діяльність не лише покращує життя інших, але й сприяє особистому розвитку та самореалізації волонтера.

Волонтерська діяльність ґрунтується на таких основних засадах:

- безкорисливість;
- законність;
- людяність;
- єдність цілей;
- відкритість;
- підзвітність;
- конфіденційність.

Волонтерська діяльність виконується фізичними особами - волонтерами, які можуть входити до волонтерських, громадських чи релігійних організацій, які діють відповідно до їх положень [1].

Волонтерська діяльність реалізується у допомозі людям таких груп:

- Інвалідам: підтримка у побуті, пересуванні, працевлаштуванні, навчанні, психологічна допомога, забезпечення необхідними технічними засобами реабілітації.
- Людям похилого віку: допомога з веденням домашнього господарства, догляд, психологічна підтримка, інформаційні та консультаційні послуги, організація дозвілля.

- Бездомним: надання притулку, харчування, одягу, медичної допомоги, допомога у пошуку роботи, відновленні документів.
- Жертвам стихійного лиха та катастроф, збройних конфліктів, біженцям: тимчасове житло, харчування, одяг, медична допомога, психологічна підтримка, допомога у відновленні втраченого майна.
- Дітям з інвалідністю: допомога у навчанні, реабілітації, соціальній адаптації, психологічна підтримка.
- Хворим дітям: медична допомога, психологічна підтримка, допомога сім'ям у догляді за дитиною.
- Сиротам та дітям: влаштування до сімейного виховання, притулків, надання соціальної та психологічної підтримки.
- Безпритульним: надання притулку, харчування, одягу, медичної допомоги, допомога у працевлаштуванні, відновленні документів.
- Дітям з малозабезпечених сімей: матеріальна допомога, психологічна підтримка, допомога у навчанні.
- Дітям, які пережили конфлікти та жорстоке поводження: психологічна підтримка, соціальна реабілітація, допомога у відновленні втраченого почуття безпеки.

Волонтерську діяльність регулює Конституція України (Стаття 52: «Кожен має право на свободу об'єднання в політичні партії та інші громадські об'єднання для реалізації своїх законних інтересів»; Стаття 53: «Кожен, хто законними способами бореться за свої права та свободи, а також за права та свободи інших людей, не може бути підданий цензурі»), закон України «Про волонтерську діяльність», інші закони, міжнародні договори та інші нормативно-правові акти (Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про волонтерську діяльність у сфері надання соціальних послуг»; Наказ Міністерства молоді та спорту України «Про затвердження Методичних

рекомендацій щодо організації та проведення волонтерських проектів у сфері молодіжної політики»; Наказ Міністерства оборони України «Про затвердження Положення про волонтерську діяльність у Збройних Силах України».

Жан Анрі – швейцарський підприємець, громадський діяч. Під час відрядження в сучасній Італії, він був свідком битви під Сольферіно. На полі бою лишилися вмирати більше дев'яти тисяч скалічених солдат, так зародилась ідея створити міжнародний комітет Червоного Хреста. Від тоді прийнято вважати що 1859 рік, це створення волонтерського руху.

Існує давня традиція суспільної праці, взаємодопомоги та піклування. Людей, які мали справу у цій сфері, називали громадськими діячами, альтруїстами, добровольцями тощо, а з кінця ХХ століття – волонтерами.

В Україні офіційно визнано волонтерство від 10 грудня 2003 року № 1895 «Про затвердження положення про волонтерську діяльність у сфері надання соціальних послуг». На це й день, у 80-ти країнах світу, вже є волонтерські організації. А після Майдану, та анексії Криму і початку війни на Донбасі, волонтерство змогло піднялось на найвищий рівень та розвиток за весь час незалежності України. Завдяки волонтерам у 2014 році, країна змогла зберегти свій суверенітет.

Повномасштабна війна змусила багатьох людей опинитись у такій скрутній ситуації. Окрім допомоги яку надала держави, прийшли сотні тисяч людей які приєдналися до волонтерського руху. Зі збільшенням волонтерської спільноти виник також і ряд проблем, через незнання основних засад руху та поширення стереотипів. Кожна та кожний може проявити допомогу та стати волонтером, але щоб ефективно допомогти населенню чи військовим у час війни потрібно зрозуміти, що таке волонтерська діяльність та як вона працює.

1.2. Головні волонтерські організації та їх функції

В Україні існує велика кількість волонтерських організацій, які допомагають.

Найбільші волонтерські організації:

«Крила Фенікса». Це міжнародна гуманітарна організація яка займається допомогою від 2014 року. Заснував український підприємець Юрій Бірюков. Забезпечує всім необхідним, техніка, бронезилети, каски, рації, лікування бійців яких поранено, закупівля індивідуальних аптечок для воїнів, ремонт будівлі військових частин. Організація вела і продовжує вести активну працю задля забезпечення армії безпіотною розвідувальною авіацією [2].

«Народний проект». Одна з провідних організацій яка спочатку була в зоні АТО, а нині на території всієї України. Була заснована 2014 році в березні Давидом Арахамією. Завдання організації - допомогти військовим закупити техніку, побутові речі та медикаменти. Організація збирає пожертви через різні безготівкові системи. Тобто волонтери цієї групи надають перевагу тій роботі, яку не веде Міноборона.

«Армія SOS». Це некомерційна волонтерська організація яка заснована в березні 2014 чотирма волонтерами. Армія SOS забезпечує армію бронезилетами, касками, тепловізорами, приладами нічного бачення, безпілотниками, авто, медикаментами, засобами зв'язку, одягом, продуктами харчування та реабілітацією. Також допомагає з ремонтом та обслуговуванням військової техніки. Військових відвідують на передовій, надають їм підтримку, організовують концерти та розважальні заходи. Також допомагають родинам військових, які загинули або отримали

поранення. Співпрацюють з українськими науковцями, інженерами для розробки нових видів озброєння та військової техніки.

«Підтримай армію України». Анна Сандалова є головою правління фонду. Волонтерська організація яка об'єднала понад 12 тис людей не лише з України, але і зі всього світу. Організовано понад 200 проєктів підтримки та допомоги армії. Перші реалізовані ще 2014 року. Насамперед організація займається, матеріально-технічним забезпеченням військових [3].

«Повернись живим». Одна з перших волонтерських організацій, яку заснув Віталій Дейнега. З'явилася у вересні 2014 року та отримала дозвіл на купівлю, імпорт товарів військового та подвійного призначення, що зберігає повною мірою життя українських військових та забезпечує їх ефективними та сучасними засобами боротьби. Головні задачі організації це тепловізори, приладами нічного бачення, переносні радіостанції, приціли, обмундирування, GPS-навігатори.

«Благодійний фонд Сергія Притули». Допомога армії була ще з 2014 року, коли Росія почала окупацію Криму та Донецька. Спершу він допомагав бронєю, екіпіруванням та їжею. А згодом почав забезпечувати підрозділи вже дронами, високоточною технікою, обладнанням для командних пунктів. Благодійний фонд було створено 2020 року під час пандемії. Після 24 лютого 2022 року фонд розширив свою діяльність і відкрив мілітарний штаб. Збір на легендарні безпілотники Байрактар, але турецька компанія вирішила українцям передати їх безкоштовно, тому гроші пішли на супутник від компанії *ICEYE*; збір на дрони *RAM II UAV*, в якому також брав участь відомий блогер Сергій Стерненко, за добу українці зібрали понад 350 млн гривень.

«Фонд *Razom for Ukraine*». Заснували фонд українці із США ще під час Революції Гідності та підтримували громадські проєкти, збираючи 250 тис доларів на рік. Дора Хомяк-очильниця фонду. Проєкти фонду

з'єднали навколо себе 150 тис волонтерів та донорів з усіх можливих куточків світу, в тому числі і України.

«*Razom for Ukraine*». Це американсько-український фонд, і тому не має права привозити в Україну зброю або військові товари. Тому вони доставляють українським захисникам чи не найбільшу кількість власних медичних аптечок (*IFAK*), медичні професійні рюкзаки, комунікаційні засоби. Окрему програму фонду забезпечують лікарні та польові шпиталі сучасним обладнанням.

Медичний батальйон «Госпітальєри» – це не просто організація, а справжні герої, які щодня рятують життя українських воїнів на полі бою. На відміну від інших підрозділів, "Госпітальєри" не отримують державної підтримки. Проте це не заважає їм самовіддано виконувати свою місію: надавати першу медичну допомогу бійцям безпосередньо на лінії зіткнення. З перших днів російсько-української війни волонтери.

«Госпітальєрів» на постійній основі проводять медико-тактичні тренування. Це дає їм можливість бути максимально підготовленими до будь-яких ситуацій на полі бою. Головним здобутком «Госпітальєрів» є тисячі врятованих життів. Їхня професійність, самовідданість та ризик власним життям роблять їх справжніми ангелами-охоронцями українських воїнів. Окрім надання медичної допомоги на фронті, "Госпітальєри" також займаються евакуацією людей із зони бойових дій. З лютого 2022 року по вересень цього року їм вдалося вивезти з небезпечних зон 12 тис громадян.

Громадська організація (ГО) «Всеукраїнський пункт об'єднання (ВПО) України». Це безсумнівно наймасштабніша організація, яка надає всебічну підтримку внутрішньо переміщеним особам (ВПО) в Україні. Протягом 2023 року організація опрацювала 250 тис звернень від ВПО. Для цього було створено 27 осередків по всій країні, де кожен потребує може отримати необхідну допомогу та консультацію. 150

тис громадян вже отримали гуманітарну допомогу від ГО «ВПО України». Загалом було видано понад 1,2 млн кілограмів продуктів харчування, одягу, ліків та інших речей першої необхідності. Важливою складовою роботи організації є не лише пряма допомога ВПО, але й посередництво між ними та органами державної влади. «ВПО України» допомагає людям розібратися з бюрократичними питаннями, оформити необхідні документи та отримати доступ до соціальних програм [4].

Фонд «Лелека». Був заснований у грудні 2014 року в США з метою надання допомоги медикам на передовій в Україні. З самого початку своєї діяльності фонд став справжнім рятувним колом для українських військових лікарів та медсестер. За час повномасштабного вторгнення Росії волонтери Фонду «Лелека» передали на фронт понад 100 000 турнікетів, понад 7 000 медичних рюкзаків та 30 автомобілів для евакуації поранених. Ця допомога врятувала життя тисячам українських бійців. Фонд «Лелека» є одним з численних фондів та громадських організацій, які самовіддано працюють на благо України. Їхню діяльність можна поділити на три основні напрямки: Мілітарний: допомога армії зброєю, обладнанням та іншими необхідними речами. Медичний: надання медичної допомоги військовим та цивільним, закупівля медичного обладнання та ліків. Соціальний: допомога людям, які постраждали від війни, переселенцям, сім'ям загиблих воїнів.

«UNITED 24». Платформа була заснована ще у травні 2022 року за ініціативи президента України Володимира Зеленського, і за час своєї роботи зібрала майже 500 млн доларів. Робота організації реалізується за трьома основними напрямками — оборона й розмінування, гуманітарна та медична допомога, а також відбудова держави. За час роботи платформи велика кількість світових зірок стали її амбасадорами та допомагають збирати кошти на різноманітні проекти.

Благодійний фонд Київської школи економіки. Київська школа економіки (*KSE*), приватний вищий навчальний заклад, заснувала Благодійний фонд *KSE Foundation*, який з початку вторгнення Росії в Україну став одним з найуспішніших прикладів фандрейзингу у світі. На платформі фонду зібрано понад 1 мільярд гривень (близько 31 млн доларів США) на допомогу цивільному населенню та армії України. Кошти надходять як від міжнародних, так і від українських компаній. Спочатку *KSE Foundation* шукав кошти серед викладачів, студентів та випускників школи на закупівлю бронешитів для київської територіальної оборони. Проте згодом до ініціативи приєднався великий бізнес, і середній розмір донату сягнув 300 тис доларів. Зараз фонд зосереджується на закупівлі: бронешитів, касок, пікапів, дронів, засобів зв'язку, аптечок, турнікетів. Кошти на ці необхідні речі надходять з усього світу: США, Польщі, Японії, Німеччини, Великобританії, Індії та Бразилії. *KSE Foundation* також активно працює у гуманітарній сфері: Допомагає з продуктами харчування для цивільного населення. Бере участь у відбудові шкіл та медичної інфраструктури. Управляє освітніми ініціативами. Підтримує українське книговидання під час війни.

«Зграя». Саме через вторгнення Росії, понад півтори тисячі ініціативних та юних волонтерів зі Зграї повернулись до праці, яку ще налагодили у 2014–2015 роках на Сході України. Організація тепер вдруге відкрила двері допомоги штабу і двох складів, де розподіляють та будуть зберігати вантажі для цивільного населення. Обладнання та медикаменти для лікарів, та найголовніше це техніка, екіпірування, засоби тактичної медицини для ЗСУ, ТрО та правоохоронців на передовій. На сьогодні Зграя не великий, але досить потужний штаб, співпраця з великими міжнародними організаціями, тому за один день їм вдається забезпечити потреби понад 2000 цивільних та 1500 військових [5].

«КОЛО». Фонд оперативної допомоги. Українські ІТ-експерти, що знищують на технологічному фронті - це не просто метафора, а чітка характеристика діяльності волонтерів благодійного фонду оперативної допомоги ЗСУ КОЛО. Формат роботи фонду дійсно нетиповий: до його команди входять топ-менеджери таких гігантів, як *Kyivstar*, *Readdle*, *Grammarly*, *Tumblr*, *Parimatch*, *Reface*, *Vimeo*, ЛУН, *Wise*, Планета Кіно та інших. До початку війни жоден з цих керівників не мав досвіду роботи з армією, логістикою чи постачаннями. Проте, завдяки своїм професійним навичкам, набутим на менеджерських посадах, за п'ять місяців їм вдалося акумулювати майже 146 млн гривень на благодійних рахунках КОЛО. Зараз фонд зосереджується на закупівлі технічного обладнання для ЗСУ: дронів, тепловізорів, рацій та бронезилетів. Важливою особливістю «КОЛО» є те, що фонд працює з партіями допомоги середнього розміру, які не цікаві великим фондам, але й не під силу окремим волонтерам.

Український католицький університет (УКУ). Відомий своєю чіткою громадянською позицією, з перших днів повномасштабної війни кинув усі сили на допомогу цивільним та військовим на передовій. За п'ять місяців УКУ вдалося зібрати 3,8 млн доларів (140 млн грн) завдяки випускникам та жертводавцям з усього світу. Ці кошти дають можливість регулярно доставляти бійцям у гарячі точки захисну амуніцію, медикаменти та необхідну техніку. Значна частина пожертв також спрямовується на задоволення гуманітарних потреб внутрішньо переміщених співвітчизників та медичних потреб лікарів. Діяльність УКУ під час війни є зразком єднання, самовідданості та відповідальності.

«Корпорація монстрів». Для потреб армії фонд виділив 15 млн гривень. Ці кошти використовуються для постійного закупівлі дронів, автомобілів, генераторів, гідраторів, аптечок, біноклів, навушників, бронезилетів, шоломів, одягу та інших необхідних речей. Близько 5,5 млн грн було витрачено на допомогу лікарням, родинам у скрутному

становищі та літнім людям. Ця допомога включає продукти харчування, медикаменти, предмети гігієни та інші необхідні товари. Фонд також співпрацює з волонтерами, які опікуються тваринами. Вони допомагають рятувати тварин з зон бойових дій та окупації, а також забезпечують їм їжу, притулок та ветеринарну допомогу. Діяльність фонду «Корпорація Монстрів» є неоціненною допомогою для людей та тварин, які постраждали від війни. Завдяки їхній самовідданій праці та щедрості мільйони людей отримують необхідну підтримку в цей складний час [6].

Кожна з цих організацій робить свій неоціненний внесок у перемогу України. Їхнє єднання та самовідданість є джерелом натхнення для всіх нас.

РОЗДІЛ 2

РОСІЙСЬКА ВІЙСЬКОВА АГРЕСІЯ: ВПЛИВ НА УКРАЇНСЬКЕ СУСПІЛЬСТВО ТА ВОЛОНТЕРСЬКИЙ РУХ

2.1. Зростання масштабів та мобілізації волонтерського руху

Російська воєнна агресія проти України, мала руйнівний вплив на українське суспільство. Ця війна призвела до значних людських втрат, мільйони людей були змушені покинути свої домівки. Руйнування інфраструктури, мільйони будинків, лікарень, шкіл, мостів та інших об'єктів які були зруйновані або пошкоджені. Війна призвела до різкого падіння української економіки, зростання безробіття та інфляції. Мільйони людей в Україні потребують гуманітарної допомоги, такої як їжа, вода, медикаменти та притулок. Психологічної травми які завдала війна українському суспільству, тривожність, посттравматичний розлад та стрес.

Окрім цього, ще посилення політичної поляризації, війна розділила українське суспільство на дві сторони тих людей, хто підтримує війну, і тих, хто її засуджує.

Зростання ксенофобії та нетерпимості до росіян та етнічних росіян в Україні. Багато людей втратили віру у власні сили та в майбутнє країни. Але попри труднощі українці також продемонструвало свою стійкість та єдність, мільйони згуртувалися, щоб допомогти один одному та захистити свою країну. Ця війна стала важким випробуванням для суспільства, ці жахливі наслідки війни будуть відчуватися ще дуже багато років.

З одного боку, війна призвела до зростання волонтерської активності. Нові виклики де мільйони українців згуртувалися, щоб допомогти один одному та захистити себе та свою країну. Зростання

проблем, небезпека для волонтерів які знаходяться у зоні бойових дій, де переважає небезпека, де вони ризикують своїм власним життям. Відсутність потрібних ресурсів, часто не вистачає коштів, транспортів та іншого. Можливе вигорання від перевтоми та постійної праці, але незважаючи на ці нюанси, вони продовжують робити для нас все можливе, щоб перемогти це разом. Шалений ритм та праця яку роблять вони для нас. Це гуманітарна допомога - розподіл їжі та води, медикаментів, одяг, засоби гігієни. Організація евакуації людей з небезпечних міст. Медична допомога яку надають у лікарні, організація евакуації поранених. Забезпечення притулком та проживанням для переселенців. Психологічна допомога та підтримка людям, які пережили травму війни. Соціальна допомога для людей похилого віку, людей з інвалідністю, та для багатодітних сімей. Допомога армії-збирання коштів, забезпечення техніки, амуніції, медикаментів для ЗСУ. Допомога з відновленням інфраструктури, заходи для дітей. Евакуація для тварин та надання притулку. Годування, лікування, перша допомога при пораненні, пошук нової домівки.

2.2. Підтримка військових, біженців та постраждалих

Аналітики відзначають, що активність донорів зросла у другій половині минулого року. Саме на кінець 2023 року припали рекордні суми зборів на платформах *United 24*, «Повернись живим» та Фонду Притули.

Для порівняння, у 2022 році українці загалом пожертвували 34,38 млрд грн.

Найбільше коштів у 2023 році було перераховано на рахунок *United 24*. Цей фонд зібрав майже 2/3 від загальної суми пожертв – 12,07 млрд

грн. Пік надходжень припав на грудень, коли було зібрано 3,55 млрд грн, що становить 29% від річного результату фонду.

United 24 спрямовує кошти на п'ять ключових напрямів:

- Потреби ЗСУ: 10,81 млрд грн (90 %).
- Охорона здоров'я: 0,76 млрд грн (6 %).
- Відновлення зруйнованого майна та інфраструктури: 0,25 млрд грн (2 %).
- Гуманітарне розмінування: 0,13 млрд грн (1 %).
- Потреби освіти та науки: 0,12 млрд грн (1 %).

Для фонду «Повернись живим» грудень також став вельми успішним місяцем. Саме тоді було зібрано 20 % від загальної суми пожертв за рік – 0,9 мільярда гривень. Загалом же фонд протягом року отримав 4,53 млрд грн, що становить 24% від усіх зібраних трьома фондами коштів.

Фонд Притули замикає трійку лідерів, зібравши 2,14 млрд грн протягом 2023 року. Найбільша сума пожертв надійшла до фонду у жовтні – 0,31 млрд грн.

Варто зазначити, що загалом українці у 2023 році пожертвували 27,4 млрд грн через monobank. Це майже втричі більше, ніж у 2022 році, коли через цей банк було перераховано 8,5 млрд грн.

Отже, хоча обсяги пожертв у найбільші фонди дещо зменшилися у порівнянні з 2022 роком, українці й надалі активно підтримують свою країну у цей складний час.

Зміна запитів на спорядження для української армії. За останній рік запити на спорядження для української армії суттєво змінилися. Зокрема, на 80% зменшився попит на каски, спальні мішки та приціли, які були одними з найактуальніших запитів на початку 2022 року.

Наразі головною потребою на передовій є дрони, й особливо «мавіки». Ці безпілотники виконують роль «очей» для артилерії, надаючи їм розвіддані, необхідні для точного наведення вогню. Дрони FPV, хоча й

використовуються як зброя, все ж таки поступаються «мавікам» за важливістю.

Благодійні фонди стикаються з низкою викликів. Один з них - це ризик використати зібрані кошти на те, що насправді не буде потрібно. У благодійному фонді *YOUkraine* вирішили цю проблему, орієнтуючись виключно на прямі запити захисників. Фонд не співпрацює з установами чи командуванням частин, а передає допомогу одразу в руки військових на передових напрямках. Іншим викликом є якість допомоги. Зараз всі розуміють, якими мають бути плити для бронезилетів, шоломи та автівки.

Однак іноді трапляється, що благодійники купують неякісне спорядження.

Наприклад, за 10 тис євро можна купити лише п'ять автівок, які не відповідають вимогам безпеки. У *YOUkraine* вважають, що на таких речах не можна економити. Всі автомобілі, які фонд передавав військовим, досі перебувають на ходу. Це підтверджує важливість надійності та безпеки спорядження, яке отримують українські захисники.

Збори та донати: нові виклики в умовах тривалої війни.

На початку повномасштабного вторгнення волонтери стикалися з безліччю проблем: їм доводилося не лише шукати кошти, але й вишукувати необхідні речі, адже потреба була у всьому. Зараз багато процесів налагоджено: чимало потрібного можна знайти не лише за кордоном, але й в Україні. Військторги працюють навіть у прифронтових містах. Однак, попри це, волонтери стикаються з труднощами при зборі коштів. На їхню думку, причина не в тому, що люди втомилися перераховувати кошти. Це не про апатію чи байдужість, а радше про перерозподіл власних фінансів.

По-перше, зараз проводиться значно більше зборів, ніж на початку війни.

По-друге, ледь не в кожній сім'ї хтось воює на фронті. Природно, люди в першу чергу допомагають своїм рідним. Багато хто вже має знайомих волонтерів, до яких може звернутися із запитом. Важливу роль у волонтерській діяльності відіграє бізнес. Майже кожна комерційна організація, навіть невеличка компанія, долучилася до волонтерства. Безсумнівно, кожен донат, навіть на 10-50 грн, буде важливим. Однак волонтери розуміють, що без допомоги підприємців нереально було б робити великі збори. Завдяки партнерам, їм вдається закривати основні запити. Наприклад, будівельна компанія *Really Building* волонтери змогла надати квартири захисникам. Наданий час, фонд працює над відкриттям хабу із соціальної адаптації колишніх військовополонених. Простір на базі одного зі збудованих об'єктів, там де ветерани зможуть збиратися для спілкування. Ця робота також здійснюється за підтримки бізнесу.

Гуманітарна допомога: виклики та нове законодавство. Ще рік тому в Україні не існувало чіткої системи регулювання гуманітарної допомоги, що надходила із-за кордону. Частина цієї допомоги не доходила до адресатів, а потрапляла на полиці магазинів та в руки приватних продавців. З того часу були зроблені спроби внормувати цей процес, але не всі нововведення схвалювалися волонтерами. Наприклад, торішня постанова Кабміну № 953 про пропуск та облік гуманітарної допомоги викликала багато дискусій та негативних реакцій. Петиція до Уряду про те, щоб відтермінувати цю постанову, набрала необхідні 25 тис голосів лише за три дні. Негативна реакція була викликана, зокрема, тим, що постанова вимагала заздалегідь зазначати кінцевого отримувача усієї допомоги. Однак волонтери не завжди можуть це знати наперед. Наприклад, на початку війни ізраїльські партнери одного з благодійних фондів передавали цілу вантажівку з ліками. Волонтери везли ці ліки у шпиталі для військових, для постраждалих цивільних, для дітей в

«Охматдиті». Поки машина їхала, вони телефонували в клініки, фіксували, що кому потрібно, й потім розвозили [7].

РОЗДІЛ 3

ОРГАНІЗАЦІЙНА СТРУКТУРА ВОЛОНТЕРСЬКОГО РУХУ

3.1. Форми та напрями волонтерського руху

Волонтерський рух – громадський рух, який базується на добровільному об'єднанні волонтерів з метою провадження будь-якої соціальної, добровільної, неприбуткової та вмотивованої діяльності, що має суспільно корисний характер.

Волонтер - фізична особа, яка добровільно провадить волонтерську діяльність самостійно або разом з волонтерською організацією.

Загалом можна виділити наступні напрями волонтерської діяльності:

- допомога конкретним військовим частинам у зоні проведення бойових дій (закупівля та передача автомобілів, плетіння маскувальних сіток та кікімор, пошиття обмундирування, виготовлення і купівля бронезилетів, бронешоломів; інше);

- діяльність так званої «картографічної сотні»

- створення волонтерами сучасних мап для військових, купівля і постачання вартісного електронного обладнання, тепловізорів;

- високотехнологічний напрям, а саме розробка програмістами-волонтерами для Збройних Сил спеціального софту, який не лише скорочує час для здійснення пострілу, але й збільшує точність влучання (так звана система для артилеристів ГІС «АРТА», постачання безпілотних літальних апаратів;

- медичний та реабілітаційний напрям;

- ремонтне волонтерство (ремонтні роботи з відновлення військової техніки та важкої воєнної техніки (танків, машин, бронетранспортерів);
- «чорний тюльпан», «На Щиті» (передача тіл загиблих волонтерами);
- участь у пошукових роботах безвісти зниклих військовослужбовців;
- меморіальний напрям – вшанування пам'яті військових, які загинули на Сході України. Волонтери встановлюють меморіальні дошки загиблим воїнам (зокрема, на школах) та облаштовують куточки слави на їхню честь; волонтерами створена «Книги пам'яті полеглих за Україну»;
- забезпечення військовослужбовців якісним харчуванням – поширена по всій Україні так звана «кулінарна сотня», що було особливо актуальним у перший рік ведення бойових дій, але залишається й донині популярним серед бійців на фронті;
- переселенський напрям (створення центрів допомоги, центрів адаптації, допомога із придбанням та пошуком житла і роботи, збір гуманітарної допомоги для переселенців (харчі, одяг, речі, предмети домашнього вжитку), соціальна адаптація внутрішньо переміщених осіб, створення волонтерами електронної бази даних переселенців;
- збір та перевезення гуманітарної допомоги цивільному населенню, яке проживає на території проведення бойових дій;
- вивезення цивільного населення із фронтової та прифронтової зони (наприклад, Дебальцеве, Ірпінь, Буча, Херсон, Краматорськ, Слов'янськ та інших гарячих точок);
- залучення волонтерів до виконання державних функцій (наприклад, контроль і супроводження всіх процесів розмитнення гуманітарної допомоги; «волонтерський десант» у Міністерстві оборони України та ряд інших фактів).

Волонтерська діяльність може мати різні форми залежно від інтересів, навичок та можливостей волонтера, а також від потреб тієї чи іншої громади. Ось декілька поширених форм: Допомога у наданні соціальних послуг (Допомога людям похилого віку, людям з інвалідністю; бездомним, сиротам, надання соціальної, психологічної, юридичної допомоги; допомога у догляді за дітьми, хворими, людьми похилого віку; організація дозвілля та розваг для людей з обмеженими можливостями.) Робота у сфері освіти та культури (Допомога у проведенні уроків, гуртків, майстер-класів; проведення екскурсій, лекцій, творчих зустрічей; допомога у бібліотеках, музеях, театрах; участь у організації та проведенні фестивалів, конкурсів, інших культурних заходів) Екологічна діяльність (Прибирання територій, озеленення, висадження дерев; участь у природоохоронних проектах; проведення екологічних просвітницьких заходів; допомога тваринам у притулках.) Медична допомога (Допомога у лікарнях, хоспісах, будинках для людей похилого віку; донорство крові, плазми, кісткового мозку; організація та проведення профілактичних заходів; надання першої медичної допомоги.) Робота у надзвичайних ситуаціях (Допомога постраждалим від стихійного лиха, катастроф, воєнних дій; участь у пошуково-рятувальних операціях; надання гуманітарної допомоги; психологічна підтримка постраждалих) Інші форми волонтерської діяльності (Переклад текстів, редагування, копірайтинг; веб-розробка, дизайн, адміністрування сайтів; проведення фото- та відеозйомки; допомога у зборі коштів для благодійних проектів; проведення просвітницьких заходів).

Дуже великий внесок в волонтерську діяльність та перемогу України внесли відомі артисти, блогери, підприємці, спортсмени.

Василь Байдак, відомий український гуморист, невтомно використовує свій таланти та креативність, щоб допомагати українським військовим. Завдяки його зусиллям вдалося зібрати мільйони гривень на

закупівлю необхідного обладнання для ЗСУ. Співпраця з Степаном Гігою: У березні 2023 року Байдак у співпраці зі співаком Степаном Гігою створив донатний трек «Крізь сон, крізь сон донат на РЕБ несеться...», який став вірусним хітом. Завдяки цьому треку вдалося зібрати 7 мільйонів гривень на РЕБи, пікапи та дрони для кількох батальйонів ЗСУ. Байдак не раз доводив, що гумор та музика можуть бути потужними інструментами для збору коштів. Його метод досить простий. Вибрати відому пісню: Байдак обирає пісню, яка знайома багатьом людям. Переробити на гумористичний мотив: Він додає до пісні гумористичні куплети, які змушують людей сміятися. Зняти кумедне відео: Байдак створює веселе відео, яке супроводжує пісню. Завдяки соціальним мережам відео Байдака швидко поширюється і набирає тисячі переглядів. Збирати донати: Люди, які бачать відео, мотивуються зробити донат на допомогу ЗСУ.

Інші способи збору коштів: Окрім музичних проєктів, Байдак використовує й інші креативні методи для збору коштів. На свій день народження 2024 року Байдак запустив «Кудлатий збір», де люди голосували за те, чи стригтися йому чи ні. Завдяки цьому аукціону вдалося зібрати понад 3 млн гривень. Байдак активно гастролює з благодійними стендап-турами Україною та Європою. У 2023 році його сольний тур «Довільно-Хаотичне» зібрав понад 5 млн гривень для ЗСУ. У 2023 році Байдак об'єднався з іншими українськими коміками та співаками, щоб створити гурт *Badstreet Boys*. Гурт збирає мільйони гривень на підтримку ЗСУ завдяки своїм виступам. Василь Байдак - це чудовий приклад того, як можна використовувати свій талант та креативність, щоб творити добро. Завдяки його зусиллям вдалося зібрати мільйони гривень на допомогу українським військовим, а його гумор та музика піднімають бойовий дух українців.

«Леви на Джипі» – це не просто гумористичний *YouTube*-проект, а й справжня команда, яка з перших днів повномасштабної війни робить все можливе, щоб допомогти українським захисникам. Їхній благодійний фонд забезпечує військових необхідними речами: автівками, дронами, старлінками, планшетами, тепловізорами та раціями. Андрій Лузан, Роман Щербан, Микола Зирянов, Валентин Міхієнко та Даша Кубік – це не лише талановиті коміки, а й невтомні волонтери. Вони їздять у тури українськими містами, влаштовують благодійні концерти та аукціони, а також часто самі везуть автівки на Донеччину.

Стрим-марафон: У серпні 2023 року Андрій Лузан провів 24 години в лісі зі стримером Мішею Лебігою. Завдяки цьому стриму вдалося зібрати 1 425 297 грн, які перевели на програму «Нам тут жити» з розмінування українських земель.

Продаж брендової футболки: Під час інтерв'ю Микола Зирянов продав брендову футболку фонду за 150 тис грн.

Благодійний день народження: Даша Кубік перевела на рахунок фонду понад 215 тис грн донатів-привітань за свій день народження.

Виставка колажів: Роман Щербан влаштував персональну виставку колажів і поповнив скарбничку фонду на майже 62 тис грн.

Чернівецький блогер Михайло Лебіга, відомий своїми розіграшами, зумів перетворити один з них на одну з наймасштабніших особистих благодійних акцій року. За добу йому вдалося зібрати понад 20,5 млн грн на підтримку ЗСУ. Його підписники надсилали кошти на «виборчі дільниці», голосуючи донатами за вигаданого кандидата Лебіговича, або ж переказували гроші на банку. У серпні 2023 року під час онлайн-трансляції Лебіга жартома заявив про свої наміри балотуватися на пост президента України на наступних виборах.

Хоча це було сказано жартома, аудиторія сприйняла слова всерйоз, і вже наступного дня розпочалася активна агітація за Лебіговича в ТікТок та інших соціальних мережах [8].

Співачка Надя Дорофєєва та блогер Михайло Лебіга організували спільну онлайн-трансляцію на платформі Twitch, щоб допомогти українським захисникам. Під час ефіру вони презентували свій дуетний трек «А я все плакала». Завдяки згуртованості та щирості артистів їм вдалося за рекордно короткий час – півтори години – зібрати шестимільйонну суму на підтримку українських військових. Спочатку планувалося, що всі зібрані кошти будуть спрямовані на закупівлю FPV-обладнання для бійців полку «Азов». Однак після того, як по Чернігову було завдано масованого ракетного удару, Дорофєєва та Лебіга вирішили розділити зібрані кошти порівну. Таким чином, частина коштів буде перерахована на потреби «Азову», а інша - спрямована на допомогу постраждалим у цій трагедії. Цей благодійний марафон став ще одним яскравим прикладом єднання українців та їхньої готовності допомагати одне одному у складні часи.

Євген Кошовий та «Квартал 95»: допомога й підтримка на передовій
Акторський гурт «Квартал 95», не полишаючи гумористичну ниву, з 2014 року активно підтримує українських захисників. З початку повномасштабного вторгнення Росії актори вже дали понад 400 благодійних концертів для військових, медиків та переселенців. Окрім виступів, «кварталівці» займаються волонтерською діяльністю, забезпечуючи армію та мирне населення необхідними речами для наближення перемоги. Кошти, зібрані з концертів та благодійних аукціонів, йдуть на закупівлю того, що просять військові: квадроцикли, дрони, антени, та інше. Таким чином, гурт «Квартал 95» не лише дарує бойовий дух та посмішки українцям, але й робить суттєвий внесок у нашу спільну перемогу [9].

Український блогер, комік і стендапер Марк Куцевалов здобув популярність завдяки своїм благодійним пішим походам. У 2022 році він здійснив 62-денну подорож від географічного центру Європи в селі Ділове на Закарпатті до центру України в селі Мар'янівка на Черкащині. Ця мандрівка мала на меті збір коштів на машини для розмінування. Подолавши 400 кілометрів, Марк був змушений повернутися до старту, адже не отримав очікуваної суми донатів.

Незважаючи на це, завдяки наполегливості та підтримці людей, мужньому мандрівнику вдалося зібрати понад 9 млн грн. Під час подорожі Марк зіткнувся з багатьма цікавими людьми та неординарними ситуаціями. Він ночував у незнайомців, допомагав нужденним та навіть завів собачку, яку назвав Трініті. Це не перший благодійний проект Куцевалова. Влітку того ж року він пройшов пішки 850 кілометрів від Чорного моря до гори Говерла за 18 днів. Ця мандрівка допомогла зібрати майже 3 мільйони гривень на машини швидкої допомоги. Наприкінці 2022 року Марк поставив перед собою нову амбітну мету: зібрати 2 млн грн до Нового року, здійснивши похід від Києва до Херсона. Цього разу йому вдалося не лише досягти, а й перевершити ціль, зібравши значно більше коштів, які були спрямовані на облаштування пунктів обігріву в Херсоні.

Своїми вчинками Марк Куцевалов довів, що щирий гумор, витримка та прагнення до доброї справи можуть творити справжні дива!

Український підприємець Олександр Слобоженко перетворив свій день народження на грандіозну подію, спрямовану на підтримку українських захисників. Замість пишних застіль та розваг він організував благодійний аукціон, який здобув неймовірний успіх.

Завдяки щедрості друзів та учасників заходу вдалося зібрати 12 млн грн. Це значно перевершило очікування організаторів. Зібрані кошти Слобоженко не розгубив, а спрямував на придбання 20 пікапів для

української армії. Ці автівки стануть незамінними помічниками на передовій, де їм належить рятувати життя та наближати перемогу.

Перші партії машин вже доставлені до військових частин, що дислокуються у найгарячіших точках. Серед них – 92 бригада з Харкова, 56 бригада з Маріуполя, 130 батальйон з Києва, Головне управління поліції Харкова, а також військові частини А4456 та А7299. Решта пікапів зараз проходять фінальну підготовку і незабаром вирушать на інші напрямки фронту [10].

Українські захисники отримали 10 мобільних лазень завдяки спільним зусиллям фонду «*Razom for Ukraine*», відомого мандрівника Антона Птушкіна та небайдужих людей. В рамках програми «*RAZOM Heroes*» в США проведено кампанію зі збору коштів на придбання 10 мобільних лазень для українських воїнів. Відбулися дві благодійні зустрічі з Антоном Птушкіним у Нью-Йорку, які зібрали понад 300 учасників. Проведено онлайн-аукціон, де можна було придбати лоти, пов'язані з війною та відомими людьми. Серед лотів: Прапор з підписами генералів Залужного, Сирського та Павлюка (проданий за 6900 доларів). Журнал Time із Залужним на обкладинці та його автографом (5600 доларів). Бейсбольна бита з автографами команди *NY Yankees* (3700 доларів). Браслет «Азовсталь» з підписом Головнокомандувача ЗСУ (2600 доларів). Шеврони пса Патрона (3700 доларів) та інші.

Мобільні лазні забезпечать українським захисникам на передовій належні гігієнічні умови, що покращить їх самопочуття та працездатність; допоможе запобігти поширенню хвороб. Збір коштів продемонстрував єдність та підтримку українців як в Україні, так і за кордоном.

Завдяки програмі Razom на фронт вже було доставлено: 130 000 тактичних аптечок, 3000 рюкзаків бойового медика, 100 пікапів/авто для

евакуації, 2000 дронів, рацій, ретрансляторів, генераторів, *Starlinkів* та іншого [11].

Андрій Шевченко, экс-тренер збірної України, став першим послом благодійної платформи *United24*, започаткованої президентом України Володимиром Зеленським. Спортивні принципи мають велику силу. Андрій вже брав участь у зборі коштів на реконструкцію стадіону в Ірпені, місті, яке практично зруйнували. Під час війни важливо дати молоді можливість повернутися на стадіон, грати у футбол і хоча б на деякий час забути про війну. Раніше Шевченко разом з Олександром Зінченком та Михайлом Мудриком відвідали благодійний концерт українського гурту «Океан Ельзи» в Лондоні. Захід відбувся в рамках туру *Help for Ukraine у Royal Albert Hall*. На благодійному вечорі *United for Ukraine* у Мілані зібрали 150 тис євро на відновлення стадіону в Ірпені. Захід пройшов під патронатом посла платформи *UNITED24* Андрія Шевченка.

Весь світ об'єднується, щоб допомогти Україні. Не лише уряди надають їй військову підтримку, але й звичайні люди та благодійні фонди роблять свій внесок у захист мирних жителів та протидію російським окупантам.

Згідно з повідомленням *Forbs*, українська співачка Джамала посідає четверте місце за обсягом коштів, отриманих від цільових фондів та приватних осіб. Найбільше коштів – 511 млн доларів – надійшло на рахунок НБУ, відкритий для підтримки ЗСУ. На другому місці – компанія *Epic Games*, якій вдалося зібрати 144 млн доларів у грі *Fortnite*. 114 млн доларів зібрав фонд «Повернись живим» для допомоги українській армії. Джамала ж збрала 90 млн доларів.

Три українських бізнесмени очолили список найбільших благодійників.

Рінат Ахметов, Віктор Пінчук та Петро Порошенко спрямували найбільші кошти на допомогу ЗСУ та гуманітарні потреби. Лідером за обсягом наданої допомоги стала компанія *SCM* Ріната Ахметова, яка загалом перерахувала 7,6 млрд грн. На другому місці розмістилися бізнес-проекти та фонди Віктора Пінчука з сумою 5,77 млрд грн. Трійку лідерів замикає Фонд Петра Порошенка, чия допомога сягнула 4 млрд грн. Серед інших компаній, які оприлюднили суми своїх благодійних внесків, знаходяться: Нова Пошта (2,75 млрд грн) Агрокомпанія Kernel (2,038 млрд грн) Епіцентр (2 млрд грн) Загалом, компанії, які надали інформацію на запит NV Бізнес, спрямували на ЗСУ та гуманітарні потреби близько 48 млрд грн.

Українська співачка Тіна Кароль відома своєю активною благодійною діяльністю. До початку нового навчального року Тіна забезпечила всіх дітей полку «Азов» шкільним приладдям на цілий рік. Сім'ї з Маріуполя, яка дивом вижила, але втратила житло, співачка подарувала квартиру на Західній Україні. Тіна також купила автомобіль для ЗСУ на прохання свого знайомого, бійця Даніеля Салема. Це лише деякі з прикладів допомоги, яку надає Тіна. Вона не може допомогти всім, хто цього потребує, але робить усе можливе, щоб полегшити життя людей, які постраждали від війни.

Окрім того, Тіна Кароль підтримує поранених військових та співпрацює з Фондом протезування українців. Співачка не розголошує всіх деталей своєї роботи, але часто публікує фото з військовими, які проходять реабілітацію, а також показує, як вона для них виступає. 20 березня Тіна Кароль стала учасницею найбільшого благодійного концерту в історії Польщі, який мав на меті підтримку України. Вийшла Тіна на сцену в білій сукні з символічною плямою крові від пострілу в серці. Цим підкреслила страждання українського народу та нагадала про жорстоку агресію Росії.

Концерт під назвою «Разом з Україною» транслювався в прямому ефірі у 40 країнах світу. Глядачі мали можливість надіслати спеціальне SMS-повідомлення, яке конвертувалося в грошовий внесок на допомогу Україні. За попередніми даними, вдалося зібрати понад 42 млн грн [13].

Відомий український гурт Калуш здійснив турне дев'ятьма містами Америки та Канади, де організував благодійні концерти на підтримку України. За словами музикантів, їм вдалося зібрати значну суму – майже 200 тис доларів. З цієї суми 180,5 тис доларів було передано на потреби Збройних Сил України.

У Литві Jerry Neil та Alyona Alyona під час благодійного концерту «*Radarom!*» зібрали понад 8,288 млн євро. Ці кошти будуть спрямовані на закупівлю понад 1,1 тис комплектів безпеки для українських військових. Фінальний концерт, який транслювався по телебаченню, став кульмінацією дворічної ініціативи. За цей час Jerry Neil та alyona alyona організували низку заходів, спрямованих на підтримку України у боротьбі з російським агресором. Президент Литви Гітанас Науседа, який виступив на концерті, зазначив, що війна в Україні продемонструвала безмежну жорстокість та кровожерливість російського окупанта. Він також підкреслив, що за ці два роки литовці ще більше прониклися повагою до українського народу та його героїчної боротьби.

Засновник *Traffic Devils* Олександр Слобоженко оригінально відзначив свій день народження, організувавши благодійний аукціон на підтримку Збройних Сил України. Ідейним натхненником цієї ініціативи став сам підприємець. На аукціоні було продано 11 картин сучасних українських художників, загальна сума яких сягнула понад 12 млн грн. Виручені кошти Олександр Слобоженко спрямував на закупівлю 20 пікапів та амуніції для потреб української армії [14].

Анна Трінчер під час презентації нової роботи «Бар за баром» зібрала 132 000 грн для ЗСУ. 16 квітня, у день прем'єри нової пісні «Бар

за баром», Анна Трінчер організувала закриту презентацію спільно з ГО «Київщина — це ми», яка надає допомогу військовим, жителям та дітям Київщини.

Під час заходу Анна наживо виконала нову пісню та інші свої хіти, а також ексклюзивно показала кліп разом із режисером для запрошених гостей. Співачка поділилася з публікою своїми емоціями та враженнями. Кожен з гостей, який зробив донат на барі, мав можливість спробувати авторський коктейль від Анни Трінчер, який вона створила власноруч і готувала для кожного.

Завдяки 100% благодійним коктейлям, аукціону та вільним донатам гостей вдалося зібрати 132 000 грн на допомогу ЗСУ. Ці кошти будуть спрямовані на придбання квадрокоптерів DJI MAVIC 3 Fly More Combo для 80-ї Окремої десантно-штурмової бригади (ОДШБр).

Група компаній Favbet у першому півріччі 2023 року суттєво наростила обсяги допомоги українській армії та сплати податків до державного бюджету. Загальна сума допомоги ЗСУ від Favbet за цей період перевищила 150 млн грн. Компанія залишається одним із найбільших платників податків в Україні, спрямувавши лише у серпні до державної скарбниці понад 500 млн грн.

Упродовж перших шести місяців 2023 року Favbet перерахувала до бюджету понад 280 млн грн у вигляді платежів за діючі та нові ліцензії. Загалом, станом на серпень 2023 року до казни було перераховано понад 380 млн грн ліцензійних платежів. За сприяння Favbet Foundation підрозділи ЗСУ вже отримали понад 200 автомобілів різних типів та модифікацій, від броньованих позашляховиків до карет швидкої допомоги для евакуації, а також понад 90 дронів різного призначення [15].

Абоненти Київстар зібрали понад 22 млн грн на допомогу ЗСУ. Завдяки Суперсилі Допомога ЗСУ: 104 тис абонентів Київстар регулярно

підтримують українських військових. Зібрано вже 22 866 614 грн на гуманітарні потреби ЗСУ. Київстар підтримує українських захисників: Системно допомагає армії. Надає абонентам прості способи долучитися до благодійності. Всі кошти йдуть до фонду «Повернись живим»: Перевірений фонд, який протягом 8 років допомагає українській армії.

Міста-мільйонники України спрямували на допомогу ЗСУ у 2023 році 19,5 млрд грн. Київ, очолюваний Віталієм Кличком, став лідером за обсягами допомоги, виділивши на оборону майже 9 млрд грн. Це майже половина (45,6%) від загальної суми витрат обласних центрів на підтримку української армії. На другому місці Дніпро з Борисом Філатовим на чолі, який перерахував ЗСУ 1,6 млрд грн. До п'ятірки лідерів також увійшли Хмельницький (1,5 млрд грн), Житомир (1,3 млрд грн) та Одеса (1,1 млрд грн). Загалом, внесок обласних центрів та столиці у обороноздатність країни у 2023 році склав майже 20 мільярдів гривень [16].

Нью-йоркська бізнесвумен та зірка реаліті-шоу Бетанні Франкель беззаперечно стає рекордсменкою марафону з підтримки українців. У квітні 2022 року її благодійний фонд надіслав українським організаціям рекордну суму - 100 млн доларів. Ці кошти були спрямовані переважно на допомогу у переселенні та подальшу підтримку українських біженців.

Міла Куніс та Ештон Кутчер з 24 лютого зібрали 37 млн доларів на допомогу Україні, а Річард Гір назбирав майже 360 тис доларів на благодійному вечорі.

На численних аукціонах, організованих з метою допомоги Україні, було продано багато цінних речей відомих людей. Одним з найвідоміших лотів стала флісова куртка президента Володимира Зеленського, в якій він записував перші звернення до народу на початку повномасштабної війни. Її було продано на лондонському аукціоні *Brave Ukraine* за 90 тис

фунтів стерлінгів, а виручені кошти направлено на гуманітарну допомогу Україні.

Також на аукціоні у Вашингтоні було продано вишиванку Зеленського, яку він одягав на свято 19 травня. Її придбали за 100 тис доларів, а кошти перерахували на рахунки НБУ для закупівлі озброєння, медичного обладнання або гуманітарної допомоги.

Не залишився осторонь і мер Києва Віталій Кличко. Він пожертвував на аукціон свій велосипед, з якого впав у центрі міста у 2016 році. Лот було продано за 350 тис гривень, а виручені кошти спрямовано на закупівлю дронів для ЗСУ.

Волонтер Сергій Притула продав на аукціоні карту з розділеною територією Росії, яку використовував у своїй роботі керівник Головного управління розвідки Кирило Буданов. Стартова ціна лота становила 400 тис грн, але продати його вдалося за 14 млн грн. Ці кошти було використано для закупівлі п'яти безпілотних комплексів *EOS C VTOL* для десантно-штурмових підрозділів ГУР. На забезпечення потреб бригади «Магура» пішли 600 тис грн, отриманих від продажу на аукціоні іменної ручки президента США Джо Байдена. Ручку для аукціону надав тодішній гендиректор «Укроборонпрому» Юрій Гусев, який отримав її у подарунок від Байдена під час його візиту до України в якості віце-президента у 2017 році.

Українська співачка Джамала продала на аукціоні своє фортепіано. Виручені 400 тис грн було віддано на потреби 10 морської авіаційної бригади ім. Ігоря Бедзая.

Гурт Kalush Orchestra продав на аукціоні свій головний трофей минулого року – кубок Євробачення-2022 у вигляді скляного мікрофону. Кубок викупили за 900 тис доларів, які спрямували на закупівлю безпілотників для армії. Крім того, фронтмен гурту Олег Псюк продав на

аукціоні свою легендарну рожеву панаму, в якій виступав на конкурсі, за 300 тис доларів.

Олімпійська чемпіонка з фехтування Ольга Харлан виставила на аукціон на *eBay* іменну ляльку Барбі, щоб зібрати кошти для клініки реабілітації військових. Лялька була продана за 10,4 тис доларів.

На аукціонах для збору коштів для України було також продано два зіркові автомобілі.

Американський актор Річард Гір виставив на продаж кабриолет *Jaguar XK8* 1999 року випуску. Його продали за понад 31 тис доларів, які пішли на гуманітарну допомогу.

Український співак Андрій Данилко виставив на лондонському аукціоні *RM Sotheby's* автомобіль вокаліста *Queen Фредді Мерк'юрі Rolls-Royce Silver Shadow* 1974 року. Мерк'юрі купив *Rolls-Royce* у 1979 році і володів ним до самої смерті в 1991-му [17].

Вона використовує свою популярність та авторитет, щоб допомагати людям, які постраждали від війни. Маша купує та особисто передає нужденним, у тому числі тим, хто втратив житло, найнеобхідніші речі: термоковдри, спальні мішки, килимки, матраци, засоби гігієни та багато іншого.

2 червня Єфросиніна, як телеведуча, взяла участь у благодійному міжнародному телемарафоні *#SaveUkraine #StopWar*, де було зібрано понад 6 мільйонів гривень. Ці кошти будуть спрямовані на закупівлю медичного обладнання для українських лікарень, які щодня рятують життя поранених.

Окрім того, благодійний фонд «Фонд Маша» на час воєнних дій переорієнтував свою діяльність на закупівлю ліків, продуктів харчування та інших гуманітарних товарів для жінок, дітей та людей похилого віку. Завдяки інвестиціям у фонд, Єфросиніна разом з іншими волонтерами

також готує та розвозить гарячі обіди, а також закупає продукти для формування продуктових наборів.

Леся Нікітюк з перших днів війни кинулася на допомогу людям. Вона розвозила їжу та інші необхідні речі переселенцям. Доставляла гуманітарну допомогу військовим. Організовувала та підтримувала благодійні збори. Зняла військовий сезон «*Le* Маршрутки». За свою активну діяльність Леся отримала подяку від керівництва країни.

Злата Огневич також виступає на благодійних концертах, співає для військових, підтримує збори та ініціативи, спрямовані на допомогу Україні та ЗСУ. За свою благодійну діяльність вона також отримала нагороду.

Для цих та інших публічних людей визнання не є головним. Їхніми рушійними силами є щира любов до України та прагнення до мирного життя. Вони хочуть жити у вільній, квітучій країні, де кожен має можливість розвиватися та творити.

Ігор Лаченков - блогер, волонтер який у вересні зібрав на потреби ЗСУ 30 млн грн. Перерахував ці кошти до волонтерських фондів Сергія Притули, та «Повернись живим».

14 жовтня 2022 року він знову відкрив новий збір у своєму Telegram-каналі «Ловця Шахедів», та розігрували наклад браслетів з останньої довоєнної партії легендарної Азовсталі, взагалі їх було 1000, але особливість була в тому що 100 з них було підписано Залужним Валерієм. Ігор хоче зібрати 100 млн грн. На це й раз збір триває в monobank, разом ще одним фондом *UNITED24*.

Збір закрили всього лиш за вісім годин, а планували до 15 жовтня, на ці кошти плають закупити дві системи шахедів.

Фільм «20 днів у Маріуполі» став свідченням невимовних жахів війни та героїзму українських журналістів.

Режисер Мстислав Чернов, фотограф Євген Малолетка та продюсерка Василіса Степаненко, ризикуючи своїм життям, зафіксували на камеру перші тижні повномасштабного вторгнення Росії в Україну та початок варварського знищення українського міста Маріуполя. Їхні сміливі репортажі стали безцінним джерелом інформації про злочини російських окупантів і згодом принесли їм престижну Пулітцерівську премію.

За три тижні повторного прокату документальний фільм «20 днів у Маріуполі» зібрав у прокаті понад 6 млн грн. Ці кошти будуть спрямовані на допомогу постраждалим від війни та на підтримку української армії.

3.2. Взаємодія та співпраця з міжнародними організаціями

З початку повномасштабного вторгнення Росії в Україну міжнародна спільнота надала нашій країні безпрецедентну підтримку, виділивши майже 170 млрд євро. Ця сума охоплює військову, фінансову та гуманітарну допомогу, надану як урядами іноземних держав, так і міжнародними фінансовими організаціями. Про це свідчать дані оновленого дослідження Кільського інституту світової економіки. Згідно з системою Ukraine Support Tracker, донорами України стали 40 країн, а також Європейський Союз, МВФ та Світовий банк. Лідером за обсягами наданої допомоги є Європейський Союз, який виділив майже 62 млрд євро. Сполучені Штати надали Україні 71 млрд євро. До списку країн-донорів також увійшли Великобританія, Канада, Австралія, Нова Зеландія, Китай, Японія, Норвегія, Південна Корея, Швейцарія, Тайвань, Туреччина та Індія, чия загальна допомога сягнула 23 млрд євро. Ще 13 млрд євро надійшло від міжнародних фінансових організацій.

Половину з виділених коштів складає фінансова допомога. Близько 40 % – це військова допомога, решта – гуманітарна підтримка.

Найбільшу військову підтримку Україна отримала від Сполучених Штатів, чия допомога в цій сфері вже перевищила 43 мільярди євро. Європейський Союз став лідером у напрямі фінансової допомоги. Країни-члени ЄС та європейські інституції зобов'язалися надати Україні майже 36 мільярдів євро на потреби бюджету [18].

Протидія російській агресії. З 20 лютого 2014 року головним завданням і пріоритетом української дипломатії у рамках ООН залишається протидія російській агресії, відновлення територіальної цілісності України та припинення грубих порушень Москвою засад сучасного світового порядку, заснованого на Статуті ООН.

В умовах триваючої агресії РФ проти України вкрай важливе політичне та міжнародно-правове значення має ухвалення Генеральною Асамблеєю ООН резолюцій 68/262 (27.03.2014) «Територіальна цілісність України»; 71/205 (19.12.2016), 72/190 (19.12.2017), 73/263 (22.12.2018), 74/168 (18.12.2019), 75/192 (16.12.2020), 76/179 (16.12.2021) та 77/229 (15.12.2022) «Ситуація з правами людини на тимчасово окупованих Автономній Республіці Крим та місті Севастополь, Україна»; З початком повномасштабної війни росії проти України дипломатичною службою України активно використовуються всі можливі політико-дипломатичні заходи у рамках ООН з метою відсічі збройної агресії РФ, консолідації міжнародної підтримки та блокування росії на міжнародних майданчиках.

Так, під час невідкладного засідання Ради безпеки ООН 27 лютого 2022 року була прийнята процедурна резолюція 2623 (2022), яка дозволила ухвалити рішення щодо скликання 11-ї Надзвичайної спеціальної сесії Генеральної Асамблеї ООН (далі - НСС). Скликання НСС відбулося через застосування вето РФ під час голосування резолюції РБ ООН про

засудження її агресії та припинення застосування сили (S/2022/155 від 25 лютого 2022).

В рамках роботи 11-ї НСС відбулося схвалення шести резолюцій:

1. «Агресія проти України» (схвалена 2 березня 2022 року).
2. «Гуманітарні наслідки агресії проти України» (схвалена 24 березня 2022 року).
3. «Призупинення прав членства російської федерації в Раді ООН з прав людини» (схвалена 7 квітня 2022 року).
4. «Територіальна цілісність України: захист принципів Статуту ООН» (схвалена 12 жовтня 2022 року).
5. «Сприяння відшкодуванню та репараціям за агресію проти України» (схвалена 14 листопада 2022 року).
6. «Принципи Статуту ООН, які лежать в основі всеохоплюючого, справедливого та тривалого миру в Україні» (схвалена 23 лютого 2023 року).

Поряд з процедурним рішенням від 27 лютого 2022 року, важливим документом РБ ООН, ухваленим після повномасштабного вторгнення рф в Україну 24 лютого 2022 року, є заява Голови РБ ООН щодо України від 6 травня 2022 року. Враховуючи консенсусний характер цього документа, його зміст зводився до висловлення стурбованості щодо дотримання миру та безпеки України, посилення на положення Статуту ООН щодо необхідності врегулювання міжнародних спорів мирним шляхом та підтримки зусиль Генерального секретаря ООН у пошуку шляхів мирного врегулювання.

Також МЗС забезпечило включення постійного пункту «Підтримання миру та безпеки України» до порядку денного Ради Безпеки ООН, що надало можливість Раді розглядати за потреби будь-які питання, пов'язані з миром та безпекою України, у тому числі проблематику агресії рф проти України, безпекових гарантій після

завершення війни з РФ та забезпечення стабільного миру і відбудови України.

Україні вдалося залучити ООН до переговорного процесу з евакуації цивільного населення та військових з Маріуполя, а також до переговорів щодо створення умов для експорту зерна. Так, за результатами візиту Генсекретаря ООН А. Гутерриша до України у квітні 2022 року під проводом ООН було організовано першу евакуацію цивільних з оточеного російськими військами міста Маріуполя, а також військових із заводу «Азовсталь».

Секретаріат ООН був активно залучений до переговорного процесу щодо розблокування експорту з українських морських портів. Генсек виступив фасилітатором Стамбульських домовленостей, які були підписані 22 липня 2022 році у Туреччині, а також продовження Чорноморської зернової ініціативи (ЧЗІ) після 18 листопада 2022 року; 18 березня 2023 році та 18 травня 2023 році. 18 липня 2023 році реалізація ЧЗІ була припинена через односторонній вихід РФ з угоди.

З березня 2014 року в Україні на запрошення Уряду нашої держави діє Моніторингова місія ООН з прав людини, яка, зокрема, відстежує ситуацію на всіх тимчасово окупованих територіях України.

Важливими у контексті фіксації масових й системних грубих порушень прав людини на тимчасово окупованих територіях стали вже дев'ять доповідей Генерального секретаря ООН «Ситуація з правами людини в тимчасово окупованих Автономній Республіці Крим та м. Севастополі, Україна», які були підготовлені на виконання однойменних резолюцій Генеральної Асамблеї ООН. У доповідях також міститься заклик Генерального секретаря ООН до РФ як держави-окупанта припинити грубі порушення прав людини та дотримуватися усіх своїх зобов'язань у відповідності до міжнародного гуманітарного права та прав людини.

У березні 2022 року Рада ООН з прав людини (Женева) заснувала Незалежну міжнародну комісію ООН з розслідування по Україні, яка уповноважена розслідувати всі ймовірні порушення та зловживання у сфері прав людини і порушення міжнародного гуманітарного права та пов'язані з ними злочини в контексті агресії РФ проти України з метою забезпечення відповідальності.

Гуманітарний напрям. Починаючи з 2014 року органи оперативної діяльності системи ООН (УВКБ, УКГП, ПРООН, ВООЗ, ЮНФПА, ЮНІСЕФ та ін.) посилили свою співпрацю з Урядом України, надавали гуманітарну допомогу та реалізовували різні проекти, спрямовані на подолання наслідків агресії РФ проти України .

З квітня 2014 року до повномасштабного вторгнення РФ в Україну організації системи ООН щороку реалізовували в Україні плани гуманітарного реагування, підготовка яких здійснювалася у координації з відповідними ЦОВВ України.

За оцінками ООН, протягом 2022 року різними агенціями та партнерами ООН було надано гуманітарну допомогу орієнтовно 13,5 млн українцям. Зокрема, допомогу із забезпеченням місцем для проживання або критично предметами першої необхідності, включно з одягом, опалювальними приладами та іншими товарами, необхідними для підготовки до зими, отримали 2,7 млн людей; воду й предмети гігієни — 6,9 млн осіб; харчові продукти — 8,9 млн людей; медичні послуги — 8,9 млн людей, грошову допомогу — 5,1 млн людей (акумуляовано понад 1,1 млрд дол США), послуги соціально-правового захисту – 6,3 млн людей. У контексті задоволення зростаючих потреб в опаленні та електроенергії в умовах енергетичної кризи, надається допомога у вигляді генераторів для лікарень, шкіл, пунктів обігріву та колективних центрів розміщення.

За окремим Регіональним планом реагування для допомоги біженцям (Regional Refugee Response Plan), яким опікується Управління Верховного

комісара ООН у справах біженців (Женева), протягом 2022 року було мобілізовано 1,85 млрд дол США. Цей план передбачає надання підтримки сусіднім з Україною державам, які приймають біженців з України, з метою забезпечення міжнародного захисту та надання гуманітарної допомоги біженцям з України.

Плани гуманітарного реагування ООН в Україні (Humanitarian Response Plan) та Регіональний план реагування на ситуацію біженців з України (Regional Refugee Response Plan) на 2023 рік передбачали надання гуманітарної допомоги в Україні на суму 3,9 млрд дол США для 11,1 млн українців, з яких 3,8 млн ВПО, 4,8 млн непереміщених людей, 2,5 млн людей, які повернулися до місць постійного проживання. За підсумками 2023 року, донорами було виділено 3,25 млрд дол США або 68,1 % від планованих потреб. Це є найвищим кількісним показником серед усіх країнових планів гуманітарного реагування ООН (середній показник становить 38 % від потреб). Крім того, 562 млн дол США були отримані поза планом [19].

НАТО допомагає Україні захистити себе перед обличчям російської агресії, координуючи її запити про надання підтримки і сприяючи забезпеченню союзниками гуманітарної і нелетальної допомоги. Держави-члени Альянсу зобов'язалися передати через НАТО понад 640 млн євро (майже 700 млн дол США) на невідкладні потреби України такі, як зимовий одяг, бронежилети, паливні матеріали, транспортні засоби, захищений зв'язок, бойові пайки, спорядження для розмінування і предмети медичного призначення.

До того ж держави-члени Альянсу зобов'язалися продовжувати підтримку України у рамках багаторічної програми допомоги, яка полегшить перехід України від систем радянського зразка до стандартів, підготовки і доктрин НАТО; сприятиме відбудові оборонного і безпекового сектору України; і надалі забезпечуватиме невідкладні

потреби країни. Альянс також підніс на новий рівень політичні зв'язки з Україною, започаткувавши Раду Україна – НАТО, яка становить форум для кризових консультацій і ухвалення рішень, у рамках якого усі держави-члени НАТО і Україна засідають на засадах рівності .

У ширшому сенсі, завдяки Статті 5 НАТО і залізного зобов'язанню гарантувати колективну оборону усіх членів, держави-члени Альянсу можуть бути впевнені, що у разі поставок зброї в Україну, їхня власна безпека не постраждає. Добре відпрацьована структура спільних стандартів і сумісні системи озброєнь Альянсу дають НАТО змогу передавати Україні військову техніку і обладнання з упевненістю, що їх можна бути легко поповнити сумісними зразками, наявними в інших членів Альянсу.

Окремі держави-члени НАТО постачають в Україну озброєння, боєприпаси і різні види легкої та важкої військової техніки, зокрема, протитанкові комплекси і системи ППО, гаубиці, безпілотні апарати, танки і винищувачі.

До того ж військові інструктори НАТО навчають українських військових застосовувати цю техніку. День у день, це реально змінює розстановку сил на полі бою і сприяє тому, щоб Україна була в змозі реалізувати своє право на самооборону, закріплене у Статуті Організації Об'єднаних Націй.

Від початку повномасштабного вторгнення Росії у лютому 2022 року, Сполучені Штати Америки надали Україні військову, фінансову і гуманітарну допомогу у розмірі майже 75 мільярдів доларів США. Водночас решта держав-членів і партнерів НАТО виділили понад 100 мільярдів доларів США. Загалом, на держави-члени Альянсу припадає 99 % усієї військової допомоги Україні [20].

ВИСНОВКИ

Агресія проти України стала трагічним викликом, який згуртував всіх українців та активізував волонтерський рух. Волонтерство стало масовим явищем, охопивши мільйони людей різних вікових груп, професій та соціальних статусів.

Перш за все, наблизити нашу перемогу, та підтримати армію. Широкий спектр завдань: забезпечити гуманітарну допомогу, допомогти військовим, підтримати переселенців. Волонтерський рух продемонстрував свою стійкість та ефективність, ставши важливою опорою для українського суспільства в умовах війни.

Важливою характеристикою волонтерського руху в Україні є його самоорганізація.

Волонтери самостійно формують команди, визначають напрямки роботи, збирають кошти, закупають необхідні матеріали. Використання інформаційних технологій відіграє ключову роль у координації дій волонтерів та поширенні інформації про їхню діяльність. Волонтерський рух в Україні має значний потенціал для подальшого розвитку. Важливо підтримувати волонтерів, створювати сприятливі умови для їхньої роботи, розвивати партнерство з державними та приватними структурами.

Волонтерство може стати потужним інструментом для подолання наслідків війни, розвитку громадянського суспільства, утвердження демократичних цінностей в Україні. Розвиток волонтерського руху в Україні – це не лише свідчення трагічних обставин, а й символ єднання, стійкості та людяності українського народу. Волонтери – це герої нашого часу, які своїми діями рятують життя, захищають свободу та гідність України. Важливо пам'ятати, що волонтерський рух – це не тимчасове явище. Навіть після закінчення війни волонтерство буде залишатися

важливим інструментом для розвитку громадянського суспільства, взаємодопомоги та підтримки людей.

Волонтерство – це не просто робота, це спосіб життя, який робить світ кращим.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про волонтерську діяльність: Закон України від 5 липня 2012 р.
URL:
https://ips.ligazakon.net/document/view/t113236?an=161&ed=2012_07_05 (дата звернення : 15.04.2024).
2. Мележик Т. Волонтерські організації України. URL:
<https://tsn.ua/ato/volonterski-organizaciyi-ukrayini-perelik-ta-kontakti-2004886.html> опубліковано: 10.03.2022 (дата звернення : 15.04.2024).
3. *TCH* Українські волонтери та фонди. URL:
<https://tsn.ua/amp/ukrayina/top-volonterviv-ta-fondiv-yaki-zaluchili-naybilshe-groshey-dlya-shvidshoyi-peremogi-ukrayini-2181787.html>:
опубліковано: 25.10.2024. Яковенко Д. Найкращі благодійні фонди в Україні URL: <https://apostrophe.ua/ua/article/society/2023-12-21/luchshie-blagotvoritelnye-fondy-ukrainy-v-2023--spisok/55658?amp> опубліковано 21.12.2023 (дата звернення : 15.04.2024).
5. Крикуненко І. Благодійні проекти. URL: <https://nv.ua/ukr/amp/10-blagodiynih-fondiv-ta-organizacij-ukrajini-yaki-naybilshe-dopomagayut-armiji-pid-chas-viyni-50264780.html> опубліковано: 05.12.2022 (дата звернення : 15.04.2024).
6. Кононенко В. 10 благодійних організацій. URL:
<https://vikna.tv/styl-zhyttya/10-volonterskyh-organizacij-ukrayiny-yaki-praczuuyut-pid-chas-vijny/amp/> опубліковано: 31.08.2022 (дата звернення : 15.04.2024).
7. Рубрика. Як бути волонтером у 2024-му році URL:
<https://rubryka.com/blog/yak-buty-volonterom-u-2024-rotsi/>
опубліковано: 05.02.2024 (дата звернення : 15.04.2024).

8. Київ24. Як блогери заохочують донатити. URL: <https://kyiv24.news/publications/yak-blogery-zaohochuyut-ukrayincziv-donatyty-na-zsu-top-kreatyvnyh-zboriv> опубліковано: 04.01.2024 (дата звернення : 17.04.2024).
9. Габріадзе К. Зірки «Кварталу 95» URL: <https://tsn.ua/amp/glamur/zirki-kvartalu-95-pobuvali-na-donechchini-ta-peredali-dopomogu-viyskovim-2499109.html> опубліковано: 24.01.2024 (дата звернення : 17.04.2024).
10. Вороб'єва Л. Український айтишник віддав на армію шалену суму. URL: <https://society.comments.ua/ua/news/warrussia/ukrainskiy-aytishnik-viddav-na-armiyu-shalenu-sumu-groshey-podrobici-706171.amp> опубліковано: 03.01.2023 (дата звернення : 17.04.2024).
11. Апостроф Зібрали у США 200 тисяч доларів для захисників. URL: <https://apostrophe.ua/ua/news/society/2023-08-09/fond-razom-i-anton-ptushkin-sobrali-v-ssha-200-tysyach-dollarov-dlya-zaschitnikov-ukrainy/302459?amp> опубліковано: 09.08.2023 (дата звернення : 17.04.2024).
12. Уніан Найбільший донор для ЗСУ. URL: [.https://www.unian.ua/society/naybilshiy-donor-dlya-zsu-rinat-ahmetov-doslidzhennya-nv-novini-ukrajini-amp-12553401.html](https://www.unian.ua/society/naybilshiy-donor-dlya-zsu-rinat-ahmetov-doslidzhennya-nv-novini-ukrajini-amp-12553401.html) опубліковано: 24.02.2024 (дата звернення : 17.04.2024).
13. Романов І. Тіна Кароль підтримує поранених військових. URL: <https://mrpl.city/news/view/tina-karol-pidtrimue-poranenih-vijskovih-ta-spiivpratsyue-z-fondom-protezuвання-ukraintsiv> опубліковано: 22.01.2023 (дата звернення : 17.04.2024).

14. Канал24 Благодійний аукціон. URL:https://24tv.ua/zasnovnik-traffic-devils-zibrav-ponad-12-milyoniv-griven-zsu_n2219293/amp
опубліковано: 16.12.2022 (дата звернення : 17.04.2024).
15. *TCH Favbet* збільшила обсяги підтримки. URL:
<https://tsn.ua/amp/ato/u-2023-roci-favbet-zbilshila-obsyagi-pidtrimki-zsu-zagalna-suma-dopomogi-sklala-ponad-150-mln-grn-2400334.html>
опубліковано: 30.08.2023 (дата звернення : 19.04.2024).
16. *UKRINFORM* Що криється за цифрами у звітах про підтримку військових. URL: <https://www.ukrinform.ua/amp/rubric-ato/3860601-tumanne-cislo-skilki-najbilsi-mista-vitracaut-na-dopomogu-zsu.html>
(дата звернення : 19.04.2024).
17. Слово і діло Культові речі для аукціону. URL:
<https://www.slovoidilo.ua/2023/11/29/infografika/suspilstvo/yaki-kultovi-rechi-znamenytostej-bulo-prodano-aukczioniv-dopomohy-ukrayini> опубліковано: 29.11.2023 (дата звернення : 22.04.2024).
18. Міністерство з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України. URL:
<https://minre.gov.ua/2023/06/29/mizhnarodna-dopomoga-dlya-ukrayiny-syagnula-170-mlrd-yevro/> опубліковано 29.06.2023 (дата звернення : 22.04.2024).
19. Постійне представництво України при ООН. URL:
<https://un.mfa.gov.ua/spivrobotnictvo> опубліковано: 25.04.2024 (дата звернення : 22.04.2024).
20. *NATO* Відповідь на вторгнення Росії в Україну. URL:
https://www.nato.int/cps/uk/natohq/topics_192648.htm опубліковано:
23.01.2024 (дата звернення : 23.04.2024).